

Már az új Parlament feladata lesz Revízióra szorul az önkormányzati törvény Beszélgetés Lehmann Istvánnal, a megyei közgyűlés elnökével

A rendszerváltást követően megalkotott új önkormányzati törvény igen jelentősen megváltoztatta a megyék, illetve a települések jog- és hatáskörét. Így a megyei tanácsokat felváltó megyei közgyűlések szerepe is jelentősen módosult. Ennek gyakorlati tapasztalatairól – az elmúlt három év tükrében – **Lehmann Istvánnal**, a Csongrád megyei közgyűlés elnökével beszélgettünk.

■ **Sokak számára a mai napig tisztázatlan, milyen funkciót is töltenek be most a megyei közgyűlések, amikor számtalan kérdésben a települési önkormányzatoknak kell döntenüik.**

– Valóban, hiszen a 90-es választások idején maguk a politikai erők is gyakorlatilag kétféle véleményt képviseltek: egyesek a megyék megszűntetését, míg a kormánypártok erős, központi hatalommal szertették volna felruházni azokat. A végül létrejött kompromisszum pedig felemás eredményt hozott: vannak és igazából meg sincsenek „megyék”, hiszen csupán bizonyos típusú – települési szinten racionálisan nem irányítható – intézmények, így többek között szociális és nevelőotthonok, múzeumok fenntartási jogát kapták meg.

■ **Ezen azt kell érteni, hogy ön szerint a térségi feladatok így lényegében megoldhatatlanok?**

– Az elmúlt évek tapasztalatai alapján – nemcsak én – már valamennyi párt is szükségesnek látja a jelenlegi helyzet felülvizsgálatát. Nyilvánvalóvá vált ugyanis, hogy hiányzik a térségi feladatokat integrálni képes középszint. Azaz amíg a múlt rendszer hibája az erős központosítás volt, most ennek fordítottja, a túlzott atomizáltság jelenti a problémát.

■ **Milyen megoldás képzelhető el, hiszen a megyei közgyűlésben végül is a települések zöme képviselteti magát.**

– Véleményem szerint demokratikus úton választott, testület által vezényelt megyékre lenne szükség. Az viszont egy tudathasadás állapotot idéz elő, hogy közgyűlésünk tagjainak, akiknek zöme egyben polgármester, saját településének érdekeit figyelmen kívül hagyva kell döntenie bizonyos térségi tennivalókról.

– **Éppen ezen ellentmon-**

dások legyőzését szolgálják az önkormányzati társulási és együttműködési megállapodások.

– Az országban sehol sem váltak be ezek az önkéntes társulások, hiszen igen sok szubjektív elemről terheltek. Ezért magam is úgy látom, az önkormányzati törvény mindenképpen revízióra szorul. Már országosan folyik is egy erre vonatkozó komoly elemző munka. Nagyon remélem, az új parlament majd nem elkapkodva, hanem átgondoltan korrigálja a tapasztalt hibákat.

■ **Érinti ez a vizsgálat a megyék és a megyei jogú városok kapcsolatát is?**

– Az egyik fő gondot éppen az okozza, hogy ezek a városok ki vannak rekesztve saját környezetükből, hiszen cselekvő módon nem képviselhetik magukat a megyei közgyűlésben. Ezt a mi esetünkben főként Szeged vonatkozásában kell kiemelni. Azt hiszem, bárki beláthatja: abnormális helyzeteket idézhet elő, hogy Szeged nem áll kapcsolatban a vonzáskörzetébe tartozó 17 településsel! Márpedig az ott élők minden fontosabb ellátásukat Szegedtől kapják. Természetesen ez az országban máshol is így van, ezért most már az az elképzelés, hogy a megyei jogú városok is képviseltesék majd magukat a megyei közgyűlésben. A térségi tennivalók ugyanis érintik e városok polgárait is. Most viszont csak a Csongrád megyei lakosság felének érdekeit képviselő települési küldött szólhat bele az egyelőre ugyan szűk hatókörre szorítkozó, de a tervek szerint majd bővülő megyei döntésekbe.

■ **A települések egyébként, nehézségeik felszámolásában, mennyire igénylik a megyei közgyűlés közreműködését?**

– Tulajdonképpen nincs beleszólási jogunk a települések életébe, még az esetleg vállalt feladatokat sem láthatnánk el a helyhatóság jóváhagyása nélkül. Így került például a mi kezelésünkbe a szentesi és a makói kórház is. El kell azonban mondani, hogy általában a helyi önkormányzatok sokkal több „beavatkozást”, segítséget várnának, mint amennyire a törvény, illetve a pénzügyi forrásaink jelenleg módot adnak.

N. Rácz Judit

■ **Mi késztet egy filmrendezőt arra, hogy a dokumentumfilm őszinteségével járja körbe életünk talán legnagyobb tabutémáját?**

– Konkrét halálélmények is szerepet játszottak ebben, de ez az, amiről az ember nem beszél. Magával a halál témájával csaknem 20 éve foglalkozom, s a képzőművészetben keresztül jutottam el a filmkészítés gondolatáig. Társ szerzője voltam az 1988-ban megjelent Mauzóleum című kötetnek, amely a halál interdiszciplinális értelmezését próbálta megadni a hazai és az egyetemes kultúra alapján.

– **Milyen cél vezérelte a filmek elkészítésekor?**

– A kétrészes Haláljogban a születéstől a halálig próbálom átfogni az emberi létezésnek a legfontosabb pontjait, amikor a legdrámaibb módon merül föl az euthanázia problémája. Az Elvesztünk című film a hazai utókeztől, rosszabbul csengő szóval: az elfekvőkben zajló életet járja körül...

■ **... mély emberi érzékenységgel, a művészet eszközeivel. Ön igyekszik állást is foglalni filmjeiben?**

– Tudatosan nem is akarom. Alternatívákat mutatok be a filmen, a nézőre bízom a választ.

■ **Hol tekintheti meg a szélesebb közönség ezeket a mindenkit érintő – bizonyára megérintő – és érdeklő alkotásokat?**

– A kazetták fél éve ott fekszenek a tévé dokumentumfilm főosztályán. Eddig még csak nem is válaszoltak.

■ **Professzor úr, mi a véleménye az orvosnak, a**

A kettős magány perceiben Filmbemutató - orvosoknak

Orvosok, betegágy mellett szolgálatot teljesítő egészségügyiiek voltak a nézők tegnap, pénteken azon a zártkörű, szakmai filmbemutatón, amelyet a SzOTE Neurológiai és Pszichiátriai Klinikája, valamint az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Csongrád megyei Intézete rendezett az új klinika előadótermében. Jelenzki Istvánnak a Haláljog című kétrészes filmje, valamint Elvesztünk című alkotása egy társadalmi dilemmát közvetít mindannyiunk, tehát a modern orvostudomány és a hazai gyakorlat számára is: nem menekülünk-e el a pusztai félelemből a haldoklással, halállal kapcsolatos megítélés elől. A rendezvény arra volt hivatott, hogy segítsen szembenézni e mindannyiunkat érintő, rendkívül kényes kérdéssel. A témáról a film 38 esztendő rendezőjét és a bemutatót megnyitó dr. Molnár Péter egyetemi tanárt kérdeztem.

pszichológusnak: valóban félünk a haláltól? Nem lehetséges, hogy inkább a teljes magunkra maradás élménye tölt el riadalommal bennünket?

– Nem véletlen a művészeket évszázadok óta megihlető mondás: „Halálodra magad maradsz”. A magát mindenhatóan tartó, modern orvoslás korában, amikor a „fehérbé öltözött félistenek” abban a tévhitben élnek, hogy mindent meg tudnak gyógyítani, a haldoklás folyamata kettős magánnyá kezd válni. A haldokló és egyben az orvosé is. Az élet igazán egyikőjüket sem készíti föl erre a mindenkit érintő, végső eseményre. Maguk az orvosok is érzik, hogy valami nincs rendben az időségek élettel való búcsújában.

■ **Úgy érti, nem vagyunk**

képesek az élet természetes velejárójaként fölfogni az elmúlást?

– A pszichológiai antropológia is azt mondja: a természeti népeknél természetesebb körülmények között zajlik a búcsú. A mi világképünk igen rendszertelen. Ezt tükrözi az is, ahogy öregjeink meghalnak. A filozófia szerint is a halál adja meg az élet értelmét. Korábban értékteremtő volt a halál, ma, elszemélytelenedő világunkban csak a félelmet, a tehetetlenséget keltő elkerülhetetlent látjuk benne. Pedig lehetne ez az idős ember értelmesen leélt, hosszú élettől való búcsúja is.

■ **Ezt az álláspontot képviseli az Angliából kiindult, hazánkat is elérte Hospis mozgalom.**

– Szerintük egy értelmesen megélt, hosszú élet végén

olyan funkcióbeli és egyéb romlások jönnek létre a szervezetben, amelyek nem igényelnek intenzív gyógyítást, gondoskodást, törődést annál inkább. Arra a fölismerésre jutottak, hogy a modern orvostudomány csapdába került: miközben részint óriási sikereket ér el, be kellene látnia, hogy mindent ő sem tud megoldani. Az emberélet minden áron való meghosszabbítása mellett nem törődik a minőséggel. Aki ezt mérlegeli, dönthet úgy is, ha már nem tudja gyógyítani az embert, átadja egy olyan intézménynek, szervezethez, amelyben még értelmet adnak hátralévő életének, s megkapja a nélkülözhetetlen törődés maximumát.

■ **Időszerűnek, helyénvalónak tartja, hogy végülis egy kívülálló veti föl ezeket a kérdéseket a maga sajátos, művészi eszközeivel?**

– E témában nincsenek kívülállók. A rendező nagy érdemének tartom, hogy állampolgári kezdeményezésként, mint medicinán kívüli ember foglalkozik a kérdéssel. Óriási küldetést teljesít Jelenzki István ezekkel a filmekkel. Nagy szolgálatot tesz azazal, hogy ebben a válaszoló világban kérdések tömegét teszi föl, és gondolkodásra késztet minden embert, köztük bennünket, orvosokat is.

Chikán Ágnes

Névadó ünnepség Ságváritelepen

adományozott Pedagógus Szolgálatért emlékéremet.

A jutalmakból a gyermekek sem maradhattak ki. A Fekete István Általános Iskola által meghirdetett városi szintű irodalmi és rajzpályázat első díjait a következők kapták: irodalmi – **Móra Sarolta** (Alsóvárosi Ált. Isk.), rajz – **Istók Zsófia** (Kossuth Lajos Ált. Isk.), valamint **Halász Tünde**

(Tabáni Ált. Isk.), **Fejér Viola** és **Várdi Gábor** (Béke Ált. Isk.). Az iskola előcsarnokában dr. Lippai Pál leplezte le a **Sztancsik János** szobrászművész alkotta Fekete István mellszobrot. A polgármester avatóbeszédében elmondta: a pusztulófélben lévő civilizáció közepette rendkívül aktuális Fekete István szellemiségének, természetszeretetének ápolása,

éppen ezért örül annak, hogy az iskola az író választotta névadójául.

A másik díszvendég, **Giay Frigyes**, a Fekete István Irodalmi Társaság társelnöke kiemelte: Fekete műveiből árad a tisztaság, a humánus és a szeretet, egyben felajánlotta az iskolának a társaság mindenemű segítségét. E nemes célt segítő, lapunk – másokkal egyetemben – anyagi támogatásával szintén hozzájárult az ünnepség megrendezéséhez.

Sz. C. Sz.

„Nem a mi feladatunk török gyerekeket biliztetni!” A polgári védelemnek támogatókra van szüksége

Töredelmesen bevallja a sorok írója: **Korondi Csaba** mérnök alezredesétől, a polgári védelem megyei parancsnokától értesült tegnap arról, hogy már jócskán benne vagyunk a tavaly júliustól idén júniusig tartó, igaz, ránk, magyarokra csak az Európai Közösséggel föl vállalt együttműködésünk jegyében vonatkozó polgári védelmi évben. S így tudatlan bizonyára legtöbb olvasónk is – törleszteni szeretnénk hát a mulasztásból azzal, hogy a tegnap hallottakból igyekszünk fölvezetni a polgári védelem soros feladatait.

„Végre hátunk mögött tudhatjuk a lényegében 1988 óta tartó 'helybenjárás' időszakot, amikor is hol a hadsereghez csapták szervezetileg a polgári védelmet, hol – igaz, már önállóan – a belügyminisztériumhoz, s persze mindenféle jogszabályi alap nélkül. Amikor sikeresen szétverődött az a többre szakszolgálati gárda, amelynek tagjai – hétköznapi szaktudásukra szükség lévén – mozgósíthatók voltak. Amikor a korábbi, betonstabil gazdasági szervezetek átalakulása, felaprózódása miatt hadrafogható háttérszerveződés nélkül maradt a hivatásos pv-

„A munkánk kiszámíthatatlan tényezőkkel terhelt” – **Korondi Csaba** megsemmisítette. (Fotó: Nagy László)

állomány. Némi túlzással: amikor például a török invázió idején saját kezűleg biliztetjük a vendégmunkások gyerekeit, noha akkor is tudtuk, nem ez a feladatunk!”

Most már törvényben megfogalmazottak a célok, a feladatok, melyek közül a legfontosabb: katasztrófa esetén közreműködni a vészhelyzet elhárításában, nem kivéve e körből a legnagyobb civilizá-

ciós katasztrófa, a külső támadás esetét sem. Elgondolható, ilyen helyzetben a szervezettég a hatásos védekezés legbiztosabb eszköze. De hát hol vannak a szakszolgálatok? Csak az olyan nagyközkeknél maradtak meg, mint a vasút, vagy az olajipar. A polgári védelem vonatkozó jogszabály most a munkáltatókra bízta, belátásuk szerint készítenek-e „házon belül” tervet arra, szükség esetén milyen erőket vonnak be a védekezésbe. Egyébként pedig a települési önkormányzatoké a felelősség, hogy államigazgatási eszközökkel kit hívnak segítőtársul. Nos, ebben közreműködni, szakmai tanácsokkal szolgálni – ezt is az 1994-es év feladatának tartják a polgári védelem irányítói. Szerintük a megyében mintegy kilenc ezer, Szeged körzetében kétezer, szaktudása alapján érintett állampolgárról van szó.

Mind a megyei parancsnok, mint a szegedi szolgálat vezetője, **Dávid István** pv. őrnagy hangsúlyozta beszélgetésünk: leginkább az E5-ös és a 43-as út nemzetközi kamionforgalmában látnak veszélyt. „Ki tudná most megmondani, hogy az e pillanatban Rózsán

belépő teherautó a fuvarlevele szerinti áruval van-e megrakva, s hogy az veszélytelen-e, vagy netán eltitolt idegméreg, vegyifegyver-alapanyag... Az az igazság, hogy a mi munkánk – kiszámíthatatlan tényezőkkel terhelt lévén – akkor eredményes, ha villámgyorsan felismerhetjük a veszély nagyságát egy-egy olyan balesetnél például, mint a tavalyi kisteleki kamionos karambol, vagy a Bajai úton vonattal ütközött teherautó volt. Nos, az ilyen helyzetfelismeréshez némely dologgal már rendelkezünk. A közúti vegyi baleseti helyszínelő teamnek van már gép-kocsija, vannak segédeszközei. Csak éppen az olyan alapvető tartozékok hiányoznak, mint a sürtített levegős léghőmérő, a védőruha, a veszélyes anyagok azonosítását szolgáló műszerek, vegyi anyagok.”

Az ironikusan „csak éppen”-nel jellemzett, nélkülözhetetlen tartozékok – hozzávetőlegesen áruk 3,5 millió forint – beszerzésére folytatnak ugyan tárgyalásokat egy külföldi céggel, de azokat majd frissíteni is kell, pótolni is. Szóval nagyon bíznak abban a polgári védelemnél, hogy a megye és mint központ, Szeged ipari képei támogatásuk jeléül pénzzel is hozzájárulnak e csoport működéséhez. Szándékunk szerint a március elseji polgári védelmi világnap apropóján áttekintjük az addigi fejleményeket.

P. K.